

Elvyra PLIUPELYTĖ

(1921-10-21-2016-01-14)

Per patį viduržiemį, šalčiui sodybų languose išrašius tulpes ir ramūnes, o soduose gausiems būriams svirbelių sidabro varpelių skambesiu dėkojant už paliktus vaismedžiuose ir uogynuose skanėstus, danguje garbės sargybai į tiesę su vienodais tarpais išsirikiavo Aušrinė, Mėnulis priešpilis ir Jupiteris Amžinybėn palydėdami Elvyrą PLIUPELYTĖ – Vilniaus universiteto absolventę, Lietuvos partizanų ryšininkę, aktyvią partizanų pogrindžio spaudos veikėją, politinę kalinę, tremtinę, Kolymos katorgininkę, biologijos mokslų daktarę, aukštos kvalifikacijos agronomę agrotechnikę, sudariusią Lietuvos dirvožemių agrochemijos žemėlapius, aktyvią Sąjūdžio ir „Vilnijos“ draugijos narę, lietuvę Patriotę, Žmogų iš didžiosios raidės. Jos veiklos būtų užtekę keliems žmonėms, Jos idėjų – ištisai valstybės įstaigai.

Tada, prieš 65-erius metus, lygiai tą pačią dieną, už sukiužusių lagerio barako sienų buvo minus 40. O po katorgininkės skarmalais, atstojusiais drabužį, buvo plus 40. Tačiau lagerio „daktarui“ atrodė, kad viskas normoje, kad reikia eiti pildyti darbo normą. O ta norma – tai vienas kubinis metras amžino išalo žemės, tvirtesnės už betoną, kurią reikia iškasti komunizmo pamatams. Darbo įrankiai – išklėtos kastuvai ir atšipės laužtuvai. Ir taip, kas ką – plusas minusą ar minusas plusą? Tai kaipgi ištvėrei tokias kosmines sąlygas? Turbūt todėl, kad visą laiką tikėjai plusu – neabejojai ateisiančia Lietuvos nepriklausomybe, lietuvių tautos gyvybingumu ir savastimi, bendro gėrio pergale prieš blogį, tvirtu įsitikinimu, kad Dievas neapleidžia net palaužtos smilgos. Ačiū Tau už tai.

Tada, prieš 25-erius metus, lygiai tą pačią dieną, Lietuvoje buvo minus 20. Tu jau buvai Nepriklausomos Lietuvos pilietė, nors mūsų Valstybė gyvavo tik 10 mėnesių. Tačiau kitų tautų ir valstybių niekintojai negalėjo susitaikyti su mintimi, kad lageriai stovi tušti, kad patiems reikia dirbti, kad kiti turi teisę į savo istoriją, ateitį, kalbą, papročius, kultūrą. Jie, tikrieji mizantropai, mus laikė, laiko ir visada laikys tik limitrofais, neturinčiais teisės į nieką, išskyrus darbą jų imperijos naudai. Iš čia ir terminas – artimas užsienis. Tau to aiškinti nereikėjo. Tada nekasėme prieštankinių griovių, mes statėme barikadas, ir ne tik fizines. Tu buvai ten, kur labiausiai Tavo reikėjo. Tu buvai tada, kai to labiausiai reikėjo. Tu buvai su tais, kur daugiausia pasiekti galėjai. Ačiū Tau už tai.

Dabar, lygiai tą pačią dieną, Lietuvoje buvo minus 10. Tu šios dienos – Sausio 13-osios įvykių 25-mečio labai laukei. Gal ką žinėjai, gal ką nujautėi, žinant Tavo tvirtą charakterį, gal ką buvai suplanavęs. Ir sulaukėi tos Didžiosios šventės 25-mečio stebuklo, per kurią mes apgynėme savo Kovo 11-osios stebuklą, kurių įgyvendinimui buvai atidavusi visą save. Negalėdama fiziškai, visa savo esybe dalyvavai Šventės renginiuose, pasigėrėjai kunigo Roberto

Grigo kalba Seime, turėjai apie viską, kas vyksta Lietuvoje, Europoje, pasaulyje tvirtą nuomonę.

O jau sekančią dieną padėjai TAŠKĄ.

Dabar jau mums prisiėjo iškasti vieną kubinį metrą žemės. Kadangi buvo tik minus 10 ir storas sniego sluoksnis, iškasti vieną kubinį metrą žemės Karmėlavos pušyno kalnelyje buvo nesunku. Tai nebuvo baisioji, kietoji Kolymos amžinojo išalo žemė. Tai nebuvo derlingasis Lietuvos juodžemis. Tai buvo geltonai oranžinės spalvos, kaip mūsų Trispalvėje, smėlis, lengvas, purus, sausas. Tu jo tikrai nusipelnei.

Ilsėkis ramybėje.

Tą dieną mirusiųjų miesto ramybę Karmėlavos pušyno kalnelyje drumstėme tik mes vieni, atlydėję Tave. Po storu sniego sluoksniu nesimatė nieko, tik atskiri, nežymūs kauburėliai. Pušų šakos sviro žemyn, vos atlaikydamos sniego svorį. Niekas, nei paukštis, nei žvėrelis, nedrumstė ramybės. Skaudžiai skambėjo kunigo žodžiai ir byrančio į duobę smėlio šnaresys.

Ilsėkis ramybėje.

Taip tyliai, nežymiai, vos ne slapčia išeina žmonės, XX a. atstatinėję, kūrę, saugoję, gynę savo Valstybę. Nuostabus ir baisesnis tai buvo amžius – Nepriklausomybę skelbėme TRIS kartus, nors Nepriklausomą Lietuvą turėjome tik 31-erius metus, 7 mėnesius ir 3 savaites – mažiau nei trečdali amžiaus. Tai lietuvių tautos tragedija ir visų nelaimių priežastis.

Tu darei viską, ką galėjai ir ko negalėjai, kad šitas istorijos prakeikimas baigtųsi, kad taptume stabilia, demokratiška Europos valstybe – saugiais lietuvių tautos namais, garantuojančiais jos išlikimą. Ačiū Tau už tai.

Tu nusipelnei pagarbos ir visuotinio pripažinimo. Stengsimės Tavo darbų, būti vertais savo Tėvynės.

Ilsėkis ramybėje.